

Naučite otroka razmišljati ...

... pomagajte mu preživeti in se razcveteti

• NAPISALA: NASTJA MULEJ, UNIV. DIPL. EKON., UNIV. DIPL. SOC., MAG. KOOL

Moja otroka sta stara sedem ter osem in pol. Zadnjič smo v avtu poslušali rusko pravljico o zajčku, ki si je zgradil hišico, potem pa mu jo je zasedla lisica. Zajec je sedel na štoru in jokal. Živali so mu poskušale pomagati in petelinu je na koncu le uspelo pregnati lisico iz bajtice. A še preden je zgodbica prišla do dela, da so zajčku pomagale druge živali, bolj pri začetku, ravno ko se je zajec smilil samemu sebi, sta moja dva planila: **»Kako je smešen zajček. Saj bi lahko marsikaj drugega naredil!«** Vprašala sem ju, kaj bi mu svetovala. **»Lahko bi si zgradil novo hišico, lahko bi se on preselil v lisičino hišico, lahko bi šel v drug del gozda, on pa samo sedi in joče.«**

Verjetno si lahko mislite, kako sem bila ponosna. Že od njunega rojstva dalje sta na »nezavedni kreativno-konstruktivni dieti«. Po domače povedano, od malega jima dajem spodbude in primere, da vedno obstajajo druge možnosti in izbire.

Zdi se mi, da je ena najpomembnejših vrednot, ki jima jih lahko dam kot mati, občutek, da se vedno da tudi drugače, da vedno obstaja še kakšna pot, da trenutni neuspeh pomeni samo, da se šele učiš in da moraš pač še enkrat poskusiti – na drugačen način, in da ni nikoli tako slabo, kot se ti zdi. Seveda starši nikoli ne vemo, kateri nauki so se otroka »prijeli«, a zgornja anekdota mi je dala upanje, da bosta postala človeka, ki v primeru slepe ulice ne bosta obupovala, temveč bosta znala poiskati nove, drugačne poti.

Dijakinja 2. letnika mi je po obiskovanju Kluba za razmišljanje dejala: »Odkar znam razmišljati, kot ste me učili, mi ni

nikoli več črno. Ker zdaj vem: če se mi ena vrata zaprejo, si znam odpreti deset novih!« In to je stavek, ki me kot trenerko kreativnega razmišljanja vleče naprej, da otroke, učitelje, starše, zaposlene in vodje učim metod in tehnik, kako bi se lahko navadili – skoraj samodejno – poiskati množico različnih možnosti, preden se odločijo.

ŽELITE TOVRSTNEGA RAZMIŠLJANJA TUDI VI NAUČITI SVOJE OTROKE ALI UČENCE?

Predlagam vam naslednje:

- Bodite vzgled. Ne pametujte z besedami, pokažite z dejanji.
- Če otrok (ali kdorkoli v vaši bližini) naredi karkoli narobe, ne obupajte in ne iščite krivca ali razlogov, iščite rešitve. Zgodilo se je, kar se je zgodilo, zdaj moramo to popraviti, rešiti, spremeniti – kako? Zagotovo obstaja več kot en način.
- Berite, berite, berite ... ali še boljše: pripovedujte ... ali

še veliko boljše: poslušajte! Spodbujajte otroka, da vam pove zgodbico. Ko mi hodimo v šolo, vsakič eden od nas pripoveduje zgodbico. Zdaj ko sta starejša, pa vsakemu dam pet nepovezanih samostalnikov (npr. dež, pralni stroj, palačinka, vaza, klovn) in morata sestaviti zgodbico. Potem pa onadva meni dasta predmete (ker še ne vesta, kaj so samostalniki) in zgodbico sestavim tudi sama.

• Verjetno je res lažje otroka med vožnjo ali kuhanjem zamotiti s telefonom ali tablico, prav dolgoročno učinkovito pa to ni. Izkoristite ta čas za razne besedne ali miselne igrice. Že za predšolske otroke predlagam:

* preprosto iskanje besede (npr. živali) na določeno črko;

* iskanje osebe, ki jo ima igralec v mislih, drugi pa lahko ugibamo samo z zaprtimi vprašanji, ki omogočajo samo odgovor DA ali NE;

* iskanje rime na določeno besedo (rima – zima – plima – lima – žima – klima – pantomima).

• Prav tako so primerne igrice – in te seveda priporočam bolj – ki spodbujajo iskanje veliko različnih možnosti, npr.:

* kaj vse lahko delam s tem predmetom (npr. z žogico za namizni tenis);

* na kaj te to spominja (npr. neki pogrižen listek drevesa, ki sta ga našla na tleh);

* kaj so možni razlogi, da ... (npr. ima pes v dlaki pentljico);

* naša najnovejša igrice je naslednja: eden si izmislí neko smešno besedo, drugi pa razmišlja, kaj bi se lahko prodajalo v trgovini, ki se imenuje tako.

• Otroka spodbujajte, da našteje čim več odgovorov, ki so lahko tudi zelo fantazijski in ne nujno dobesedno izvedljivi. Mi delamo v krogu, tako da vsak odgovori samo enkrat, skupaj pa moram podati vsaj 20 odgovorov.

• »Pravilnih« odgovorov pri odprtih igricah ni. Pohvalite trud.

• Ko otroci sami nekaj delajo (rišejo ali čistijo), jim omogočite, da delajo po svoje. Več se bodo naučili, če se bodo učili na lastnih napakah. Vi ste samo njihov vodja (ne njihov šef). Vaša naloga je postaviti strukturo, ne ukazovati. V 21. stoletju bodo preživelí samo iznajdljivi, ustvarjalni ljudje z lastnimi pobudami, ki bodo znali sodelovati.

• Pomagajte jim razmišljati osredotočeno in usmerjeno. Ko sta naša dva prvič prišla z željo, da bi imela papagaja, seveda nisem rekla ne ja ne ne, samo vodila sem ju

z vprašanji:

* S kakšnim namenom bi imela papagaja? Kaj je vaju cilj?

* Kaj je dobrega na tem, da bi imeli papagaja? Kaj je slabega? Kaj je zanimivega?

* Katere dejavnike bi morali upoštevati pri tem, da bi skrbeli za papagaja?

* Katera stališča katerih ljudi bi morali upoštevati?

* Kakšne bi bile posledice za papagaja, če gremo na morje, če se preselimo, če se ga naveličata?

* Kako bi mu dala ime? Kje bi stala njegova kletka?

* Kaj bi bilo najbolj pomembno?

• Družinske rojstnodnevne in novoletne zabave od 6. leta dalje sama načrtujeta. Jaz ju vodim z vprašanji, podobnimi zgoraj navedenim, da vnaprej razmisliata, onadva po razmisleku odgovorita in potem to tudi izvedeta.

• Moja na videz nedolžna, radovedna vprašanja so pravzaprav preprosta orodja za osredotočeno in celovito razmišljanje, ki jih je razvil dr. Edward de Bono že v 70. letih prejšnjega stoletja. Zadnja tri leta jih ob pomoči entuziastičnih učiteljev uvajamo tudi v šole (in vrtce) – imenujejo se CoRT 1, spoznate pa jih lahko (tudi) v avtorjevi knjigi Naučite svojega otroka razmišljati.

»Ko otrok sam kaj dela (čisti, riše, ustvarja ...), mu omogočite, da dela po svoje. Več se bo naučil, če se bo učil na lastnih napakah.«

NASTJA MULEJ

je naveličana kritiziranja, zapravljanja časa in slabih odnosov v okolju okoli sebe. Zato si je postavila za svoje poslanstvo, da ljudi – ki jih to le zanima – nauči, kako bi lahko razmišljali kreativno in konstruktivno, kako manj komplicirali in postali bolj učinkoviti ter kako bi na svet okoli sebe gledali s humorjem in več zavzetosti. Pri svojem cilju si kot licencirana trenerka pomaga z orodji, ki sta jih razvila dr. Edward de Bono (Šest klobukov razmišljanja, Lateratno razmišljanje, Enostavnost in CoRT – poučevanje razmišljanja v šolah) ter Dimis Michaelides (12 dejavnikov inoviranja), ki ju je sama pripeljala v Slovenijo leta 2003 in 2012. Želi, da bi njeni otroci živeli v tolerantni in inovativni družbi ter se na vse načine trudi sprožiti pozitivno revolucijo med ljudmi.

